Ste. L. J. Nr. 233/1890.
1890

Dagbog
for
Lappeopsynet i 11te og 13de Div.
Etv. Kiil

Den 6te juni forretog jeg de vigtigste for-
beredelser til opsynsgjerningen.
7de 8de og 9de juni: Beriste Tagelvdalen, Stor-
jord og Skardalen, hvor opsidderne
pålagdes at have klubber på sine
hunde- og lapsjerne, samt at holde sine
rene borte fra bumoendenes agre og enge.
10de og 11te juni: Renen havde gjort skade
på Nordmoasstrene og Trangens udslåtter,
og da vedkommende eiere forlangte
lagtforretning afholdt, reiste jeg (med lensmandsbetjent)
til Melkelven, hvor lappeformanden
var indkaldt for at møde
på forantalte sted
12te og 13te juni: Foretog som folk ved

takstforretningerne på begge Nordmasætene og Trangens udlåtter. Om våren er der mindre bete for renen oppå fjeldene, og da søger den gjerne ned i dalene.

14de og 15de juni: Gjorde en tur til Tagerlidal og de nærliggende gårde.

16de og 17de juni: Reiste op Tagelvdalen lige til de øverste gårde for at undersøge forholdet der (ingen skade var skeet der); men da jeg hørte, at renen forøvrigt opsøgte fjeldene på Storjord og Skardalen, tog jeg med mig 2 kasser og reiste med den over fjeldet derhen, for at de kunde holde ret på renen og forebygge skade. Ingen nævneverdig skade var skeet; men der klagedes sterkt over, at renen vilde trænge ned over jordene.

18de juni: Gjorde en tur til Holmen; men da der ikke hørtes om nogen ulempighed af kasserne i 13de distrikt, vendte jeg tilbage til Moen.

19de juni: Foretog en tur til Storjord, hvor opsidderne intet havde at klage over renen. Jeg talte også med folk fra Skardalen, der sagde, at alt var i orden der.

Fra og med 20de til og med 30te juni havde jeg leiet en Lars Olsen som vikar

i mit Ved, da jeg selv var en tur til Lygnen og forrettede der som retstolk på Thinget. I den tid var intet af betydenhed skeet.

1ste, 2den og 3die juli: Da jeg havde anledning at få Besked fra alle kanter i distrikterne om, at renen ikke var at se i nærheden af bønsdønes slåttemarker, gjorde jeg ingen ~~re~~ længere reise. Når det er godt vejr og solskin holder renen sig oppe i fjeldene og gjør da almindelig ikke skade.

4de juli: Foretog en tur til Tagelvdal for at iagttage forholdene, men da jeg underveis traf en, der kunde give Besked om, at alt var i orden der, og at ingen havde seet renen nær i dalen i den sidste tid, vendte jeg tilbage. – Den øverste opsidder i Sollid, klagede meget over, at flyttlapperne, der om sommeren opholder sig på Sinjundén, gjorde stor skade på hans eng, når de om våren kommer med sine rensjorder ~~ned~~ til Tagelvdalen. Han bad om, at enten måtte lapperne ophøre at komme ned Tagelvdalen, eller og vilde han have understøttelse til at gjerde om den øvre del af sin jord.

5te juli: Intet af betydenhed.
6te juli: Reiste til kirkestedet, hvor jeg traf folk fra alle kanter i distriktene, og af hvem jeg hörte, at det var roligt for ren allerstedstagen på Storjord, hvor renen sagdes at streife ved slattemarkerne, hvorfor jeg den
7de, 8de og 9de juli foretog en længere reise, idet jeg reiste op Tagelvdalen hvor alt var vel) til lapperne, som pålagdes at reise til Storjord for at tage vare på sine rensdyr, hvilket de straks lovede. Derfra reiste jeg til Storjord, hvor opsitterne ytrede sin tilfredshed med, at renen igjen var borte fra deres slatter. Fra Storjord reiste jeg til Skardalen, hvor ogsaa opsidderne var vel tilfredse med, at lapperne havde taget renen bort fra deres slätter, saa den ikke havde fået gjöre nogen skade.
10de juli; Traf en lap, som var kommen fra Storjord og Skardalen, hvor han havde seet efter renen; han berettet, at alt var vel.
11te, 12te og 13de juli: Var en tur til Fagerlid og de tilstödende gårde, hvor jeg traf sammen med folk fra de fleste steder af distriktene;

disse berettes, at de ikke havde
hørt om nogen ulempe af ren.
14de juli: Kom til Maen, hvor jeg
fik høre, at renen havde begyndt
at krokke ofver dalen, hvorfor jeg beslut-
tede at reise derop; men hindredes
derfra ved, at der samtidig fra handelsmand
A. Halvorsen samtidig indkom klage
forlangende at afholde taksfor-
retning over skade, som renen havde
gjort på hans gårdspart Kjeggesnes.
15de juli: Reiste sammen med lens-
mandsbetjenten op Tageldal og
derfra til Rektjeldet, hvor lappe-
formanden opholdt sig for tiden,
for at indkalde ham til at møde
på Skjeggesnes.
16de juli: Forrettede som takst ved takst-
forretningen på Skjeggesnes. Skaden
var skeet derved, at en flok ren, der
havde begyndt at krokke ofver mod
grousen, havde banet sig vei gjen-
nem en grind og således kommet
ind på engen. - Renen begynde
i år tidligere end sædvanligt at krok-
ke ofver mod grousen. Jeg påla-
de formanden at tilholde de andre
lapper om, at gjøre sit bedste i be-
vogtningen af sine rensdyr. De lap-
perne havde at klage over at en bimands-

hund jaget ren på fjeldet, og da det antoges at den hörte hjemme på Nordmo, reiste jeg derhen for at undersöge sagen nærmere; men hundeieren berettede, at hans hund har været klinket, og at den ikke nogen gang havde været på fjeldet. Siden hörtes ingen klage over hunden.

17de juli: Reiste nedover dalen til Storn, hvor jeg fik besked såvel fra Storjord og Skardal som fra 13de distrikt om, at der ikke var at se ren i nærheden af Bimsundenes slåttemarker, og at alt var i orden.

18de og 19de juli: Var en tur ophover dalen ligetil Nordmo; men da der ikke hörtes noget særegent, drog jeg igjen nedover dalen.

20de juli: Intet af betydenhed.

21de juli: Fra flere hold hörtes klage over, at renen begyndte at trænge ind på slætterne. (I regnvejr söger renen fra fjeldene ned i dalene). Jeg reiste da til Tagelvdal, hvor lapperne tilkjendtes at tage vare på sine rene, som vilde trænge ind på Bimsundenes slætter. Da der samtidig kom forlangende fra jordmoder Marie Sten om at afholde takst over skade, som var forvoldt af

ren på hendes slåtter, og reiste jeg med
lensmandsbetjenten til Skeljeldal,
hvor lagrettemanden i 11te distrikt
indkaldtes til takstforretningen.
22de juli: Reiste til Takstedt, hvor
hvor jeg forrettede som talk under
takstforretningen. — Lagrettemanden
gjorde over, at det er meget slemt
at holde rent på renen i regn-
vejr og tåge.
23de juli: Da Ole Solvold forlangte
takstforretning afholdt over skade
som renen havde gjort på hans
udengslåtter, forrettede jeg som
talk under takstforretningen;
men lagrettemanden vilde ikke indgå på
noget forlig, da de påstod, at det
sted, hvor skaden var skeet, lå midt
på deres flyttevei, som de har be-
nyttet fra gammel tid. — Efter
afsigelsen af lagrettemanden reiste jeg
samme dag sammen med lagrette-
manden samt en anden fast
til nordre side af Fjeldfrostskelven,
hvor Lars Eskensen Bjerkens har
gjort sin svigersøn Andreas Evensen
Brovold tilladelse at bosætte sig.
Lagrettemanden påstod, at Andreas Evensen
Brovold har nedlat sig på deres
flyttevei og forlangte, at han skulde

flytte bort, hvilket han erklærede ikke at ville gjøre, uden han blev tvungen dertil. Jeg har i denne anledning sendt en skrivelse til Lensmand Waldenhang.

24de juli: Reiste nedover bygden til Maen.

25de juli: Da jeg kom til Maen, var der kommet bud efter mig fra Fagerfjeldet, hvorfor jeg reiste derhen. Reisen havde i mange dage under det herværende regnvejr strømmet ned fra fjeldet og blødt ud en del engplatser saaledes gjennem de passagre hos to af gårdbrugerne på Pusprabben.

26de juli: Efter forlangende af gårdbrugerne Johan H. Karlsen, Pusprabben og Andreas E. Andreassen, Pusprabben reiste jeg til Vasbygdekaret, hvor lagsmanden i 13de distrikt Johan Person Labba at møde hos ovenfornævnte skadelidte for at besigtige skaden og indgå forlig. Såvel formanden som nestformanden fremmødte. De to skadelidte forlangte hver kr. 10,00 i men ved mødet mellem parterne fik jeg forlig istand således, at lagsmanden skulde betale kr. 8,00

til hver af de skadelidte. Kr. 10,00 betaltes på stedet og de resterende Kr. 6,00 skulde betales udgangen af 28de juli d:to. Lapperne klagede over, at Johan Mathias Henriksen boende i Andersdalen i Lenvikssfjorddalen havde en hund, som for på fjeldet og jagede ren, samt at nævnte hund havde dræbt en ren. Jeg skrev da et brev til vedkommende og pålagde ham at dræbe hunden samt at betale lapperne for den dræbte ren.

27de juli: Intet af betydenhed

28de juli: Da jeg hörte, at renen i de sidste dage havde vendt nedover mod gårdene i Renfjeldet, begav jeg mig dahen; men underveis fik jeg beskjed om, at forholdene var bedre, hvorfor jeg vendte tilbage.

29de juli: Var med antkvanten en tur til Skardal. – Samme dag fik jeg skrivelse fra Pinsprabben om, at lapplensmanden i 13de distrikt havde betalt de resterende Kr 6,00 til de skadelidte på Pinsprabben.

30te juli: Reiste med lensmandsbetjenten op Tagdordal og derfra til Altfjeldet, hvor lappeforvalteren i 11te distrikt indkaldtes til at forrette de i medfølgende protokol på stedet den 11te august

3/4 juli: Kom tilbage fra reisen til Skibotn.

1ste og 2den august: Gjorde en tur til Storjord og de tilstødende steder, hvor alt var i orden.

3die august: Reiste ofver bygden lige til Nergård, hvor jeg traf folk fra de øverste gårde i Malangen. Alle berettede, at renen ikke var at se i nærheden af gårdene.

4de august: Havde beskjed fra Tageldal, at alt var i orden der; ellers intet af betydenhed.

5te august: Reiste nedover dalen, hvor jeg fik beskjed om, at også i 13de di-

strikt var alt vel.

Fra og med 6te til og med 10de august var jeg en tur til Skibotn, hvor jeg forrettede som retsbetjent. I den tid havde jeg en vikar som opsynsbetjent i mit sted. Intet af betydenhed skede i den tid.

11te august: Reiste Tageldalen og derfra til Moen, hvor jeg skulde forrette som retsbetjent i Lappesager; men da øvrigheden ikke nåede frem til bestemt tid, blev ingen ret sat.

12te august: Ventede på overskriveren, som ikke nåede frem til Moen før henimod middag, og for denne forsinkelse

blev det hele udvist. – Samme dag blev jeg af sorenskriveren tilsagt at møde på Setermoen i Bardu som retsbolk i lassepassager.

13de og 14de august: Var en tur til Setermoen for at fungere som bolk. Medens jeg var der, holdt lensmanden en takstforretning over skade gjort af ren på handelsmand Grimstads indslåtter.

15de og 16de august: Gjorde en tur til 13de distrikt – lige til lassernes ligeplads. Lasserne klagede over, at enkelte hunde i Andersdalen i Lenvik prestegjeld for på fjeldet ikläbbede og jagede ren, hvorfor jeg på lassepassmandens vegne skrev til lensmanden i Lenvik og bad ham tage sig af sagen

17de og 18de august: Var en tur ofver dalen, hvor alt var i orden.

19de og 20de august: Reier Amundsen, Alsborg klagede over, at renen ødelagde hans havnegang på setren i Rensfjeldet, og lasserne klagede over at Reiers hund jagede deres ren ~~som~~ i Rensfjeldet, derfor gjorde jeg en tur derhen for at undersöge og ordne forholdene. Angående hunden har jeg indsendt en skrivelse til lensmand Wallerhang.

Fra 21de til og med 26de august: Efter for-
langende af Amtmand Konglid, afhol-
dt taxt over skade, som renen
havde gjort på hans udslåtter i Ro-
stadalen, reiste jeg sammen med
Lensmandsbetjenten til Sjøes van-
det, hvor Lappeformanden i 11te di-
strikt lå og indkaldte ham til
at forrette under taxtfor-
retningene i Rostadalen. Ta
xtforretninger blev afholdte
i Rostadalen, hvor jeg forret-
tede som Valk. Lappeformanden
sagde, at skaden i Rostadalen
var forvoldt af ren fra 10de distrikt.

Efter forlangende af Martin Knutsen Rostad, blev der også afholdt en taxtforretning over skade, som renen havde gjort på hans udslåtter i Sørdalen, hvor jeg forrettede som valk. Skaden opgaves der at være forvoldt af samtlige Lappers ren i 11te distrikt.

27de, 28de og 29de August: Bereiste en del af Målselvdalen og Bardodalen for at iagttage forholdene – hvilken for-
retning jeg er nær med E. With til Lensmand i Sverige.

AMTMANDEN
I
TROMSØ AMT

Dagbog
ved
Lappeopsynet
i
Maalselven.

1891.

Opsynsbetjent: Edw. Thiel

4017/91 3780/92

1891

Juni 8de Begyndte opsynet, idet jeg reiste til Skoen, hvor jeg skal stationere – og foretog de nødvendige forberedelser til opsynsgjerningen.

Juni 9de Da der var klage fra opsidderne på Braudmodal, Rognma, Braudkogues og Braudkogrand over, at renen i længere tid havde ligget på deres enge og trådte ned agrene, reiste jeg til de øverste beboere i Fagelodal, hvor jeg traf lappeformanden i 11te distrikt og pålagde ham at sende rensvogterne til nævnte gårde for at føre renen bort. Samtidig pålagde jeg de fastboende i Fagelodalen, der har hunde, at klæbe sine hunde. Fjeldene er overalt bedækkede med sne, og da veiret er stygt, strømmer renen ned over bøndernes enge.

Juni 10de I Fagerlid, Fagerlidal og de tilstødende gårde havde renen i længere tid været

opsidderne til bevar, idet den lå på engene og sprang over agrene, og da ingen lasp var at se og man ikke vidste, hvis ren det var, måtte jeg reise forover ligt til Skogelsdal for at få bedre ved på det. Efter de oplysninger jeg fik, var det de lappers ren, der ligger på Pavmaen, der havde ilemsat opsidderne på sin nevnte gård.
Jeg skrev derfor til E. With i Bardo og bad ham tage sig af sagen.

Juni 11te Reiste nedover bygden ligt til Nedermo for at undersøge forholdene og pålagde hundeierne at klubbe sine hunde. Til dato havde renen på den kant gjort opsidderne ingen ilempe.

Juni 12te Reiste fra Nedermo til Storjord og derfra igjen ligt til Lunneborg for at undersøge forholdene og overalt pålagde jeg hundeierne at klubbe sine hunde. Nogen klage over ren derstedes hørtes ikke. Fra Skardal havde jeg beskjed om, at der var roligt forren, samt at opsidderens hund derstedes var klubbet.

Juni 13de Gjorde en tur til Fagerlid for at undersøge forholdene og for at pålegge forstassistent G. Bohn at klubbe sine hunde, da hans nabor sagde, at hans hunde var uklubbede, samt at de jagede ren. Forstassistenten var ikke hjemme, og derfor talte jeg med hans kone om nevnte sag samt bemerket at cirkulære om hundenes klubbing. — Cirkulære om hundenes klubbing har jeg slået op på offentlige steder.

Juni 14de Da renen i massevis kom over agre og enge ligt til husene på gårdene Rognmo, Brandskognes mf., reiste jeg til Broderstad, hvor jeg fik fat i en lasp, som jeg tog med mig overtil nevnte gård for at jage renen bort.

Juni 15de 16de og 17de Var en tur ofover Målselvdalen til Maukstad, Bjerkeng og Skjold for at undersöge forholdene. Næsten overalt gik renen på engene lige til husene, hvorover de fastboende klagede sterkt. Jeg reiste da til lapperne ~~og pålagde~~ og pålagde dem til straks at tage renen bort fra engene. Det må bemerkes, at til data havde lapperne gjort lidet til for at holde renen borte fra engene i den övre del af Målselvdalen fra Rognsa og ofover, og da jeg tilholdt dem deres pligter og foreskrev dem, hvilken skade renen gjorde bønderne, klagede de over, at fjeldene var bedækkede med sne, så renen der fandt ingen föde.

Juni 18de Reiste nedover bygden til Kirkested, hvor jeg fik höre, at på Storjord og i Skardal var roligt for ren, samt at en lap havde været der og tagit vare på sine dyr. Da jeg atter fik höre klage fra opsidderne ovenfor Fredriksberg over, at renen var på engene, reiste jeg til Fagelvdal, hvor jeg traf lappefogdmanden og pålagde ham til straks at sende renvogterne til ovennævnte steder for at tage renen bort og bevogte den der og andre steder, så den ikke fik gjöre bøndernes skade.

Juni 19de og 20de På Moen traf jeg to lapper, som kom nedover dalen for at tage vare på renen. Da der atter kom klage fra opsidderne i Fagerlidal, Fagerlid og andre i 13de distrikt over, at renen fremdeles var på deres enge, og at ingen lap var kommen did fra Bardo for at tage renen bort, og lapperne i 13de distrikt ikke havde været hos lensmanden for at opgive sit opholdssted, reiste jeg til Mollenkaug for at höre efter om lapperne i nævnte distrikt var kommen did. Underveis traf jeg en mand, som kunde

oplyst mig om, at lapperne lå ved Rundma – tæt ved Vasbygdskarak. Jeg reiste da derhen og pålagde dem, at de straks skulde reise til Fagrlidal, Fagerlid og andre gårde i distriktet for at tage renen bort fra engene. Lapperne opgav, at de var kommet til Rundma den 10de mai, og årsagen til, at de ikke havde ~~vært~~ anmeldt sig hos lensmanden, opgav de det, at de troede, de ikke behøvede at anmelde sig hos lensmanden, før de kom til sine ligeplads for sommeren, samt at de ikke havde fået forskrivelse fra landshøvdingen, før de reiste til Norge, så de var ikke rigtig sikre på, hvem der var formand og nestformand

Juni 21de Var en tur til Udrapet og undersøgte forholdene. Alt var vel der.

Juni 22de Fra Tagelvdal klagedes meget over, at renen i massevis strømmede over enge og ildengslætter der, hvorfor jeg reiste op Tagelvdalen og derfra på fjeldet, hvor lapperne lå, og pålagde lappeformanden til straks at sende rengjætere ned til Tagelvdal for at tage renen bort og bevogte den, så den ikke fik gjøre bumandene fortred og skade. Ligeledes gav jeg lapperne ordre til at reise til andre steder både oppover Målselvdalen samt til Sollid, Skardse og Storjord for at bevogte sine rensdyr, hvilket de lovede at ville gjøre straks. – John Johnsen Nøjsted opgav for mig, at han en dag fandt på veikanten en ren, hvis ene ben (forben) var brukket, så den nødig kunde stå og ikke kunde komme fra stedet. Han fortalte dette til sin nabo, som også gik og betragtede renen, og på dennes opfordring skjød han nærmeste ren for at ende dens lidelser – og kastede den i et hul et stykke fra veien. – Dette har jeg opgivet til lappe-

formanden og lensmanden

Juni 23de Reiste ofover dalen til Brandskognes og undersögte forholdene.

Juni 24de Fortsatte videre ofover til Foslid; forholdene var overalt gode, og ingen havde da onere at klage, da renen var tagen bort.

Juni 25de Reiste nedover dalen til Moen, hvor jeg traf folk fra Skrejord og fra övre bygden, der berettede, at det var roligt for ren på de kanter.

Juni 26de Var en tur til Fagerlid og Fagerlidal for at undersöge forholdene. Lapperne havde efterkommet ordre-ne og tagit renen bort, så ingen ren var at see.

Juni 27de Foretog intet af betydenhed, da der ikke hörtes nogen klage, og jegdes-uden var trät og mat af de gjorte reiser.

Juni 28de Foretog en tur til Kirkestedet, hvor jeg traf folk fra alle kanter af bygden. Der klagedes da over af flere, at lap-perne vidste skjödesløs bevogtning af sine dyr, og at renen atter på flere steder gik på engene. Blandt de, som især var ömfat for renen, var enkelte af opsidderne på Moen og Olsborg. Jeg reiste da til Fagerlidal, hvor jeg traf lappeformanden og underrettede ham om forholdene og bad ham straks at sende en rensvogter til nævnte steder for at tage renen bort; men han sagde, at alle rensvogterne var rei-ste ud for at se efter renen på an-dre kanter, og da jeg sagde, at han da ikke måtte komme for at tage renen bort, negtede han det, idet han und-skyldte sig med, at han ikke havde hund med sig og andre lignende grunde; men han sendte bud til de lapper, som lå ved Nergårdskaret og Skjöli, at de skulde komme for at tage vare på renen.

Juni 29de Reier Amundsen, Olsborg sendte forlangende til lensmanden om, at afholde en takstforretning over skade, som renen havde gjort på hans eiendomsplasser, og jeg reiste da med lensmandsbetjenten til Fagelodal for at indkalde lappeformanden til takstforretningen. – Havde lappeformanden igår efterkommet min opfordring, havde jeg fået sagen bilagt uden nogen takstforretning.

Juni 30te Forrettede som takst ved takstforretningen på Olsborg. Skaden blev taksert til kr. 25,00; men lappeformanden vilde ikke indgå på noget forlig. – Jeg pålagde lappeformanden efter sig at tilholde lapperne at bevogte sine dyr vel, så de ikke fik gjøre de fastboende fortred, hvilket han lovede at gjøre og bad mig at skrive for sig til nestformanden og pålagde denne at gjøre sit bedste i bevogtningen af renen. – Nestformanden opholder sig i nærheden af Skjold.

B Da renen har lagt på fjeldene, og vejret almindeligt har været koldt, har det til dato været vore at holde renen borte fra engene, end det var ifjor til samme tid.

Juli 1ste og 2den Undersøgte forholdene i 11te distrikt fra Rognan til Storjord. Fra gårdene i nærheden af Storjord klages over, at renen var de fastboende til fortred; men lappeformanden reiste selv dit at se til renen

Juli 3die Reiste videre opover dalen for at undersøge forholdene; men underveis fik jeg bud fra Seljehaug om, at renen havde gjort skade der, og at takst var forlangt hvorfor jeg vendte nedover dalen.

Juli 4de Reiste til Seljehaug, hvor jeg forrettede som takst ved takstforretningen der-

sted. Skaden blev taksert til Kr. 35,00, men forlig indgikkes på, at lapperne skulde betale Kr. 22,50. Derpå forlangte en anden opsidder på Seljehaug takstforretning over skade, gjort af ren; men ved besigtigelse af skaden befandtes, at ingen nyere skade var gjort, hvorfor ingen takstforretning blev holdt.

Efter begjør af Simon Johnsen Selnæs om takstforretning over skade gjort af ren på hans agre og eng, blev takstforretning afholdt dersted samme dag, hvor jeg forrettede som takstmand. Skaden blev taksert til Kr. 25,00; men forlig blev indgået mod, at lapperne skulde betale Kr. 19,00 til den skadelidte. — Jeg spurgte lappeformanden hvorfor de ikke bevogtede sine rensdyr bedre, men lod dem ofte gå ubevogtet, så de fik gjøre de fastboende skade og fortræd. Han svarede da, at det var vanskeligt at bevogte renen vel, da den lå så meget nede i fjeldene, og desuden klager han for mig, at de pligte reniere i 11te distrikt intet havde gjort for at bevogte renen. De få reniere, som havde sendt rensvogtere til forskillige kanter af distriktet (for at bevogte renen) var: Hans Nilsen, Nils Nilsen Idivuoma, Per Johansen Nutti, Johan Nilsen Arbus, Johannes Nilsen Valkeapää og Lars Johansen Siikavaara. — Lappeformanden opfordrede lapperne, der ikke havde sendt rensvogtere. Lappeformanden lovede, at han vilde gjøre sit bedste i bevogtningen af renen og at tilholde lapperne de andre lapper til at gjøre det samme.

Juli 5te Kunde ikke foretage nogen længere tur, da jeg blev tilsagt at møde imorgen dom folk

ved en takstforretning, som skulde af-
holdes i Kirkesdalen i 12te distrikt.
E. Bonstad er for tiden i Baata.
Juli 6te Reist til Kirkesdalen for at forrette
som tolk ved takstforretningen; men
ingen kaps var at finde der, så
takstforretningen måtte afholdes,
uden at nogen kaps var tilstede.
Juli 7de Reist fra Kirkesdalen til Aaen,
og da Paul Paulsen Tagelvdalen havde for-
langt takstforretning over skade, gjort
af ren på hans eiendom, reiste jeg
did og forrettede som tolk under
forretningen. Andreas Hansen
Kirkestuen har opgivet at have har bjerget 2 ren-
kroppe, som kom rekende ned efter
elven, og som lod til at være
dræbte af hunde. Skindene har han
bevaret, så eieren kan få dem igjen
hos ham. Halvor Halvorsen Brandbergsand har ligeledes
bjerget en opgivet, at han har bjerget
en ren. Dette opgav jeg til kapsformanden

hos Paul Paulsen
Skaden blev takseret til kr. 70,00; men
forlig indgikkes om, at kapserne skulde
betale Paul Paulsen kr. 52,50
Juli 8de Peter Abraham Petersen i Tagelvdal
begjærer takstforretning over skade,
som renen havde gjort på hans eien-
dom, og jeg forrettede der som tolk.
Skaden blev takseret til kr. 35,00;
men forlig indgikkes om, at kapser-
ne skulde betale den skadelidte kr.
25,00. Karl Petersen Storjord havde for-
langt takstforretning over skade, som
renen havde gjort på hans eiendom.
Kapsformanden blev igjen varslet og
idag tilsagt at møde på Storjord
for at være tilstede under takstfor-
retningen. Han svarer, at han havde
andet i sit hus – og vilde gjerne møde,
hvis han fik leiet sig en hest, ellers
kan han ikke. Lensmandsbetjenten,
bogge lagrettesmændene og jeg reiste
til Storjord; men kapsformanden kom

mødte ikke. Man vidste ikke af nogen last i nærheden, og således måtte takstforretningen afholdes, idet at nogen last var tilstede. Skaden blev taksert til kr. 75,00. Formanden blev atter pålagt at sende rensdyrene til de steder, hvor mankelder over renen.

Juli 9de, 10de, 11te og 12te. Bereist en del af 11te og en del af 13de distrikt. Overalt, hvor jeg var hørtes ingen klage af renen. Fra Overbygden hørte jeg intet; men fra Storjord og de tilstødende gårde hørte jeg, at der skulde være kopper for at se efter renen.

Juli 13de. Ole Johnsen Skardal klagede over, at renen var kommen på hans eiendom og gjort skade, hvorover han forlangte takstforretning afholdt. Jeg reiste da sammen med lensmandsbetjenten til Tagelstad og derfra på fjeldet til lappernes liggeplads og indkaldte formanden eller i hans forfald næstformanden til takstforretningen fra i Skardal. Hverken formanden eller næstformanden var hjemme, hvorfor formandens broder Nils Nilsen Tshiveeva blev indkaldt at møde ved takstforretningen, hvis nogen af formændene ikke kom tilbage til bemeldte tid. Vi fik høre her, at begge formændene var reiste til Storjord for at afholde en overskjønsforretning over skaden hos Karl Pettersen, hvor takstforretningen afholdtes den 8de dennes.

Juli 14de. Var til Skardal for at forrette som folk under takstforretningen. På veien til Skardal mødte vi formanden og næstformanden, der begge gjordes bekjendte med indkaldelsen og igjen til takstforretning i

Skaudal og opfordredes at følge med, hvilket ingen af dem gjorde, men reist til Sloen. Ole Nils Nilsen Stivdona fremmødte heller ikke ved takstforretningen, så ingen sag var tilstede, da den blev afholdt. Skaden blev taksert til kr. 40,00 — Sagf. Halvorsen Skjold klaged over, at renen gik ubevoget på hans eiendom, hvorfor jeg pålagde vedkommanden til straks at sende rendrevtere til Skjold og bevogte renen vel.

Juli 15de Lappefogdmanden i 13de distrikt havde klaget over, at Stoner Peders Koanlid sønn Kuud havde drebt to rendyr. Jeg var da idag til Renfjeld og undersøgte sagen nærmere. Det fremgik af vidnernes forklaring, at det var usikkert, om nogen ren virkelig var drebt af nævnte hund; men en ren var slemt forbidt af den. Jeg pålagde hundeeieren at drebe hunden, hvilket han vilde gjøre straks. Om nøiagtigere oplysning i denne sag henvises til min skrivelse til amtet af dags dato.

Juli 16de Undersøgte forholdene i 13de distrikt lige til Stendalen. Ingen klage var at høre.

Juli 17de Reist til Sloen. Ingen klage var at høre fra nogen kant, og da flere lapper var reist fra Tagelvdal til Stordjord for at se efter renen, loddet til at alt var vel på den kant, hvorfor jeg begav mig opover dalen. Kommen et stykke opover, fik jeg bud, om, at renen havde gjort skade i Sollid og takstforretning var forlangt, hvorfor jeg vendte tilbage.

Juli 18de Forrettede som takstmænd takstforretningerne, som holdtes hos Gabriel Sollid og Peter Svendsen Sollid.

Skaden var skeet på indegjærdningsflötterne, som ligger tæt ved flötteveien. Et par dage for- ud havde lapperne været der og jaget al renen bort, og havde således ikke tænkt sig, at der skulde blive nogen skade. Hos Gabriel Sollid blev skaden taksered til kr. 40,00 men ved mægling blev der for indgået forlig mod, at lapperne skulde betale kr. 25,00 til Gabriell. Hos Peder Amundsen Sollid blev skaden taksered til kr. 10,00 men intet forlig blev indgået. Lappefogdemanden lovede mig, at han nu skulde gjøre sit bedste til at få de lapper, der ikke havde udsendt rendvogtere, at opfylde sine pligter

Juli 19de, 20de og 21de Foretog små udflugter til forskjellige kanter. Overalt var det roligt for ren, da det var sterk solskin, så renen har trukket sig op i fjeldtoppene. Formanden i 11te distrikt opgav, at 3 af rendeierne i 11te distrikt har opgivet hver 50 ren mindre, end de eide. Disse 3 rendeiere er: Henrik Nilsson Heikka, Henrik Henriksen Heikka og Per Persen Nutti.

Juli 22de Bereiste 13de distrikt ligeved Kvasbygdskarvet, hvor jeg sammen med lensmandsbestjenten forkyndte et mulkt forelag til fjeldlap Johan Nilsen Kitti for bygsel i Reier Amundsen Olsborgs skov sidste høst. Mulktforelegget vedtoges ikke, idet lapperne erklærede, at de havde bygget de omtalte hytter på statens grund og ikke på Reier Amundsens. — Til dato har lapperne i 13de distrikt vist megen flid i bevogtningen af sine rendyr, ligesom de i alt har søgt at efterkomme de ordre, jeg har givet dem.

Juli 23de gjorde undersøgelser til forskjellige kanter af 11te distrikt; overalt var det roligt for ren. Jeg fik også beskjed fra de længst bortliggende dele af distriktet; men intet sted havde man noget at klage.
" 24de
" 25de
" 26de
Det gode vejr har bidraget meget til, at renen for tiden kun opholder sig høiest oppe i fjeldene.
Juli 27de. Jeg talte med en mand fra Storjord, som sagde, at det intet var at tale til ren på de kanter, hvorfor jeg begav mig ofver til overbygden for at undersøge forholdene der. På Bakkehaug fik jeg besked fra den øverste del af 11te distrikt om, at der overalt var roligt for ren. Jeg talte med en mand fra Kirkesdalen i 12te distrikt, som klagede over, at renen forvoldte ulempe på hans agter, idet renen der gik
28de
ubevogtet, og ingen kap var at se. Jeg skrev da til opsynsbetjent E. Rommstad, som er i Bardo, og bad ham tage sig af sagen.
Juli 29de Kom fra overbygden til Moen, hvor jeg fik besked om, at renen havde kommet ned i udengjærdene til Rønning Eriksen, Skardal og Ole Johansen Skardal og gjort skade, samt at disse havde forlangt takstforretning. — Det undrede mig, at skade var skeet i Skardal, da lappene stadig har været der i den senere tid for at bevogte renen. Den stund jeg kom til Moen, var lensmandsbetjenten reist for at indkalde lappeformanden til takstforretningen — og han var kommen så langt forut for mig, at da jeg kom til Tagtvedal, hørte jeg det var umuligt at indhente ham. — I Tagtvedal var det roligt for ren.

Juli 30te Var til Skardal for at forrette somtolk under takstforretningerne hos Rønning Eriksen og Ole Johnsen. Ingen lap fremmødte ved takstforretningerne. Skaden hos Rønning Eriksen blev taksert til Kr. 15,00 og hos Ole Johnsen til Kr. 5,00. I Skardal var lap tilstede for at bevogte ren, da skaden skete, og havde han travlt med at holde renen borte fra slåttelandet, men havde ikke formået det, da han ikke havde hund med sig. — Idag var ingen ren at se i Skardal.

Juli 31te Reiste til Renfjeldet i 13de distrikt for at undersøge forholdene der og for at få nøiagtigere oplysning om et lappebarn, som var død. Stedskommissionen var idag fremmødt på Renfjeldet for at afgjøre en tvist om skillet mellem statens og Reier Amundsen Olsborg's eiendom. Lappeformanden i 13de distrikt og en anden lap var også fremmødt for at høre udfaldet. Stedskommissionen erklærer skillet at være således, som Reier Amundsen Olsborg havde påstået det at være. Lapperne har på dette omtvistede sted sine bigeplads (for høsten) og rengjerde, og det er på nævnte sted, at lapperne har havt hugget voksende kvister, for hvilket de blev ilagt mulkt. — Det må bemerkes, at lapperne i 13de distrikt har vist megen flid i bevogtningen af sine rensdyr — ligesaa de punktlig har efterkommet de ordre, jeg har givet dem.

August 1ste Foretog ingen længere tur, men

havde beskeed fra flere kanter, at det var roligt for ren

August 2den Reiste et stykke opover dalen og undersögte forholdene; ingen klage var at höre.

August 3die og 4de Da veiret var godt, og det var roligt for ren i begge distrikterne, og jeg desuten var meget utmattet efter de för gjorte reiser, foretoges ingen reise af betydenhed.

August 5te Reiste nedover dalen og undersögte forholdene; jeg traf falk fra de fleste kanter af byerne, som oplyste, at ingen ren var at se. Jeg kom også til kundskab om, at en del af renen var begyndt at trække opover mod grænsen.

August 6te Igår havde en flok ren reist fra lapperne opover mod grænsen og undersögte havde den gjennemstrei-

fet og således gjort skade på slätterne hos Johannes Johannesen Nordgård og Ole Jörgensen Sverresvold, og da disse forlangte takstforretning afholdt over skaden, reiste jeg med lensmandsbetjenten op Fagelvedal og derfra til Skeffjeldet, hvor lappeformanden ligger og indkaldte ham til takstforretningen, som skal afholdes den 8de ds.

August 7de Reiste opover dalen for at overvære takstforretningen.

August 8de Forretninger som tolk ved takstforretningerne på Sverresvold og ved det mundtlige forlig på Nordgård. Skaden på Sverresvold blev takseret til kr. 40, ogsaa indgikkes forlig med at lapperne skulde betale kr. 33,00. Ved nærmere samtale blev Johannes Johannesen Nordgård og lappeformanden forligt uden at lade

skaden - således, at lapperne skul=
de betale Johannes Nordgård
kr. 5,00 for skaden, som renen
havde forvoldt. Siden antal=
te renflak havde gjennemstrei=
fet klätterne, var ingen rein ved

August 9de Reiste atter nedover dalen til
Moen

Fra og med Efter tilsigelse af øvrighedsperso=
August 10de nalet ~~der skulde~~ ved meddoms=
retterne, der skulde afholdes på
til og med Soterno i Rando, på Moen
August 19de i Målselven og på Gibostad,
var jeg på nævnte steder,
hvor jeg forrettede som rets=
tolk. Under mit ophold i denne
tid overtog lensmanden opsynet for
den assistance, lensmandene tonge,
vandt for tolkning har jeg betalt.
Undtagen en indkaldelse af to lapper fra
3die district til meddomsretten på Moen, indtraf
intet af betydenhed.

August 20de Reiste et stykke ovover dalen og
undersögte forholdene – alt vel.
August 21de Bereiste den övre del af 1ste
district; ingen klage vaar höre
fra nogen kant.
August 22de Gjorde en tur tvedover dalen
for at undersöge forholdene;
ingen klage hörtes fra nogen
kant, og da lapperne havde ønsket
at hugge vaarsende löver i Rein=
fjeldet på statens grund fik jeg
istandsættelse af et rengjerde der,
og jeg havde forespurgt på
lappernes vegne hos forstan=
stenten om tilladelse at hugge
hvilket han ikke kunde give, da
staten og Reiss Stenmuren Ei=
dorg var ilenige om eiendoms=
retten på nævnte stykke, på
underretede jeg lapperne, hvad
de havde at gjöre for at få
udvirket til högste de omtalte vaar.

August 23de Foretog intet af betydenhed, da der ikke hörtes klager fra nogen kant.

August 24de Foretog en reise til Storjord og Skardal (hvorhen Lappefogdmanden er flyttet med sit tåi og en del reen) for at undersöge forholdene; men undervejs traf jeg folk, der nylig var kommen fra Skardal og berettet om, at lapperne bevogtede sine rensdyr vel, så ingen havde noget at klage over reen; de berettet ogsåa, at Lappefogdmanden var på tur til Tromsö, hvorfor jeg atter vendte tilbage til Skaen.

August 25de og 26de Foretog en reise ofover dalen lige til Kjöstad og undersögte forholdene. Indbyggerne havde ingen for nærværende nogen at klage. Det gode veir med solskin har i betydelig grad virket til at holde reen borte.

August 27de og 28de Reiste til Skardal for at undersöge forholdene. Lapperne lå der med en del ren; men til dato har de bevogtet den så vel, at ingen af de fastboende havde noget at klage over. Lappefogdmanden havde opsat med sin reise til byen og var således tilstede. Han klagede over, at tre af de fastboendes hunde havde dræbt fire renkalve. Eierne til to af de nævnte hunde opgav at være Karl Petersen, Storjord og Ole Peder Kristiansen Storjord i Malangen, og den tredie tamhunds eier troede han at være Berthrand Henriksen, Storjord. Lappefogdmanden havde været hos et par af hundeierne og tilbudt dem forlig; men de havde negtet for at deres hunde havde dræbt nogen ren. Jeg gik da til Storjord og talte

med Karl Petersen og Bersvend Henriksen. Først nævnte sagde, at han ingen hund havde, men hans sønner havde en hund, der hele sommeren har været klibbet, og den dag, da renkalvene opgaves at være dræbte, havde hunden været hjemme og klibbet, så han kunde ikke have været med at dræbe nogen ren. Bersvend Henriksen sagde, at hans hund havde været klibbet i hele sommer og vilde slet ikke, at den havde været med at dræbe nogen ren; han kunde og vilde ikke gjøre nogt forlig med lappene, da ingen var sikker på, at hans hund havde gjort det. Til Ole Peder Kristiansen Sørfjord skrev jeg og bad ham forlige sig skaks med lappeformanden, hvis han vilde undgå at blive anmeldt. I Skardal talte jeg med Rønning

a Jeg har siden hørt, at O. P. Kristiansen har forlig-t sig med lappeformanden ved at betale ham Kr. 50 i forlig.

Eriksen Skardal og lappeformanden og fik dem enige i at slutte forlig i den taktforretning, som afholdtes den 30te juli sidstleden hos førstnævnte. Rønning Eriksen gav mig fuldmagt til på hans vegne at slutte nævnte forlig. Lappeformanden og jeg reiste da til Storn, hvor forliget blev skrevet og indgået med at lappene skulde betale Rønning Eriksen, Skarda Kr. 13,00

August 29de og 30te Berørte en del af 13de distrikt og gjorde nå udflugter i 11te distrikt; overalt var det roligt for ren.

August 31te og Septbr. 1ste Efter lappeformandens ønske gjorde jeg en tur til Skardal for at høre vidnernes forklaring, om de dræbte renkalve. De øvrige vidner, havde ikke formanden sammenkaldt – efter vor samtale –, så jeg ikke fik adhøre andre end Skare Nilsen

Idiviamas kustru. Forøvrigt henvises
til min skrivelse til amtet af idag.
Septbr. 2den Bersvend Einersen Skardal ønske
de, at jeg skulde være med ham
ofver Skardalen for at bese lap=
pernes liggplatse, samt at for=
søge på at få lapperne til
at ligge længere oppe i dalen,
hvilket jeg gjorde; men lapp=
formanden erklærede sig uvil=
lig til at ville ligge længere ind
i dalen. I Skardal har lap=
peret ihöst med ankre be=
vogtet sine rensdyr, så ingen
havde noget at klage over.
Septbr. 2den Reiste et stykke ofver dalen
for at undersöge forholdet,
intet hörtes af betydenhed
Septbr 3die Martin Knutsen Rostads=
og 4de var til lensmanden og forlangte
taksforretning afholdt over ska=
de, som renen havde gjort på
hans slätter, der ligger i Sördalen
indenfor Rostavandet, hvorfor
jeg sammen med lensmandt=
betjenten reiste til Dödesvan=
det indenfor Sördalen, hvor nest=
formanden ligger for at ind=
kalde ham til taksforretnin=
gen. Formanden var ikke hjem=
me, da indkaldelsen blev ham
forkjyndt – og var det lidet sand=
synligt, at han kunde træf=
fes, hvorfor nestformand=
den måtte indkaldes.
September 5te Forrettede som takst mænd
taksforretningen i Sördalen.
Begge formændene fremmödte.
Skaden blev taxeret til kr. 55,00,
men indgikkes forlig med at
lapperne skulde betale kr 40,00.
– Grunden til at skaden var
ikke er den, at lapperne har
et gjerde for renen fra

Likkafjeldet og rundt bunden af Sördalen, derfra fortsetter det til Dividalen og fra Dividalen igjen til Altevandet o. s. v. Lapperne har bygget nevnte gjerde for at renen ikke skal gå sin reise indover til Sverige om höstten. Sålange gjerdet er om bunden af Sördalen, er det omtrent umulig andet end, at der hvert år sker skade af ren på slätterne i Sördalen; nu gik også renen i flokkevis der. — Martin Knutsen forlangte, at lapperne skulde tage nevnte gjerde bort, så renen ikke efterat gik gjöre skade; men lapperne vegrede sig for at gjöre det; de sagde, at de helder vilde årlig betale den skade, renen gjorde på slätterne end at tage gjærdet bort.

Septbr. 6½ og 7½ Reiste nedover fra Sördalen til Moen; intet af betydenhed var at höre.

Septbr. 8½ 9de og 10de Gjorde udflugter til forskjellige kanter af såvel 11½ som 13de distrikt. I disse dage begyndte de sidste lapper i 11½ distrikt at flytte fra sine sommerliggepladse. 13de distrikts lapper ligger for nærværende i Reinfjeldet.

Septbr. 11½ og 12½ Lappeformanden i 13de distrikt Nils Gutthormsson Labba sendte bud til mig, at jeg måtte komme en tur til lappernes liggeplads i Reinfjeldet; jeg reiste derfor derhen. Formanden viste at jeg skulde påse, at de ikke disse år havde forövet nogen klags ulovlig inngrib i skoven, hvorfor de kunde drages til ansvar, hvilket de heller ikke har gjort.

idet de kun havde benyttet sig af lov ved, vindfald og vidjebusker.
Formanden krævede også bestemt at anklagen mod Steinar Pedersen for hans hund skulde forfølges, samt at Steinar Pedersen skulde erstatte de for omskrevne rensdyr, der efter hans påstand blev dræbt af Steinars hund. Han pålagde også mig at skrive til lapperne angående dette.

Septbr. 13de Var en tur til kirkestedet, hvor jeg traf folk fra alle kanter af bygden. Intet af betydenhed var at høre fra nogen kant.

Septbr. 14de 15de og 16de Da formanden i 11te distrikt havde sagt, at han i disse dage skulde reise med sin renhjord forbi overbygden, reiste jeg dit for at påse, at de fulgte sine flyttevei, så renen ikke fik gjøre de fastboende nogen forbi flyttningen.

Septbr. 17de 18de Jeg påså at lapperne i 13de distrikt under sin flytten fra 13de til 11te distrikt reiste efter den vei, hvor de fastboende på ingen måde blev forulempet. De kom med sin ren direkt fra Sundfjeldet, satte derpå med dem over elven ovenfor Fredriksberg, og derfra jagede (drev) de den direkt op i Skaukfjeldene. — Om høsten, når skindet begynder at falde af renhornene,

bød. Lapperne kom imidlertid ikke, og da jeg fik beskeb om, at 13de distrikts lapper skulde til at flytte oppover Skåselvdalen, reiste jeg nedover for at påse, at de ikke lod renen gjøre de fastboende nogen forstød. Disse have renen ödelagt en hel del unge furuskov under forbiflytningen.

forårsager dette renen megen
kløe, hvorfor den skubber sig
mod træerne, og kan da ødelægge
en mængde små furutræer, hvis
den får opholde sig i furuskog-
ven.

Septbr. 19de Reiste ofover til Skjold og
Maikstad for at påse at også
der alt gik vel under forbi-
flytningen.

Septbr. 20de Idag reiste 13de distrikts lapper
forbi Maikstad og de tilstødende
gårde – og videre over Tamokelven
de fulgte nøiagtig den for lap-
perne anviste flyttevei.
Formanden i 11te distrikt med sit parti,
som endnu ikke kommen herforbi; han lå frem-
deles ved Tagvandet; men alle de
andre lapper i saavel 11te som
13de distrikt var nu reist, hvor-
for jeg sendte bud med en lap
til formanden og bad ham til-
holde sine kamerater, at de under
forbiflytningen skulde holde sig
efter renveien, så ingen skade
blev gjort. Derpå begav jeg mig
på tur nedover dalen.

Septbr. 21de Reiste videre nedover dalen
til Moen, hvorved jeg sluttede op-
synsgjerningen.

Moen 30de septbr 1891.

Eesr. Kiil

1892

Juni 3te Begyndte opsynet, idet de forelöbige
og forberedelser foretoges. Fra gårdene Rogn-
7de mo og Brandskognes var indkommet
klager over ulempen af ren, hvorfor
jeg reiste til sidstnævnte sted for at
undersöge forholdet. Da jeg kom
dertil, var renen reist derfra, såman
håbede forelöbig at være den kvit. Der-
fra reiste jeg til Fagerlidal samt
Faerlid; på disse steder var man
for tiden ikke ulempet af ren.

Juni 5te Intet af betydning foretoges, da pins-
og 6te helgen indtraf, og da der heller ikke
hörtes nogen nævneværdig klage.

Juni 7de Da der atter kom klage fra går-
og 8de dene Rognmo og Brandskognes
over, at renen atter var til stor ulem-
pe for ejendommene dersteds, reiste

fjeldslætterne kaldet "Ødefjeld" ligger på lappernes flyttevei – eller benyttes af dem til rensbeit, hvilket jeg gjorde. Forøvrigt henvises også om dette til dem af idag gjennem lensmanden indsendte skrivelse.

Juni 9de Imgen lap indfandt sig til nordgården, og da en masse ren kom over engen på Brandskognes, trampede den marken aldeles op på flere steder, så vedkommende eier så sig nødsaget til at forlange takstforretning afholdt af lensmanden. Jeg reiste da sammen med lensmandsbetjenten til lappernes liggeplads og indkaldte lappeformanden til takstforretningen. – Da jeg spurgte formanden, hvorfor han ikke var kommen til Brandskognes og Rognes for at tage vare på renen, hvilket han havde lovet mig, sagde han, at veiret var så stygt, at han af den grund ikke havde kunnet gjøre det.

jeg over Tagelvdal og derfra til lappernes liggeplads på fjeldet i nordøsten af Tagvandet, hvor jeg traf formanden i 11te distrikt. Jeg pålagde ham da strakst at sende rensvogterne til nordre gårde for at tage rensbort, så de ikke fik gjøre de fastboende nogen skade. Formanden sagde, at han selv vilde reise derhen for at tage vare på renen – og klagede over, at de andre lapper ikke vilde adlyde ham. Han opgav, at endel lapper var indflyttede til distriktet med sine rensdyr uden at have meldt sig, så de ikke stod på fortegnelsen, og af de på fortegnelsen førende lapper havde flere opgivet sit antal ren urigtigt. Forøvrigt henvises til den af idag gjennem lensmanden indsendte skrivelse.

Samtidig var jeg af lensmanden anmodet om at undersøge, hvorvidt

Det bemerkes, at jeg ovenfor, hvor jeg kan rette tilbage de fastbosattes klage om at have mine rensdyr

Juni 10de Forrettet som folk under takst-
forretningen på Brandskognes. Skaden
blev takseret til kr. 50,00. Formanden
sagde, at han ikke vilde indgå på noget
forlig, før han havde talt med eierne
af de rensdyr, som havde gjort
skaden. Formanden blev da til-
sagt at tage renen bort fra disse
gårde, hvor den havde forårsaget
de fastboende samt ellers at til-
holde de andre lapper deres pligter,
hvilket han lovede at gjøre.

Juni 11te Jeg gjorde atter en tur til de for an-
førte gårde for at se, hvorledes forhold-
ene var der, nu da formanden skulde
tage renen bort; men han tog det gan-
ske koldsindigt — han kogte og drak kaf-
fe samt røgte tobak, skjønt naboerne
havde budsendt ham, at renen i flok-
kevis spreiser over engen. Da jeg kom,
fik han en ny idé; han vilde hjem
til de andre lapper for at sende ren-
vogtere ud til at passe renen; at få
dem bortbyttet anså han aldeles umu-
ligt for en lap alene. Desuden oply-
ste han, at størstedelen af de rensdyr,
han her havde set tilhørte 13de distrikts
lapper, til hvem han ikke kunde få
sendt bud i den nærmeste fremtid.

Juni 12te Jeg reiste da nedover dalen for i
13de distrikt at søge op disse lapper; men-
underveis blev jeg budsendt af lens-
manden om at være på stedet imor-
gen tidlig for at indkalde formand-
en i 11te distrikt til en takstforret-
ning, som var forlangt afholdt af
Edvard Olsen, Lerbakmo, — hvis
ærend jeg vendte tilbage.

Juni 13de Reiste op Tagelvdal og derfra til
lappernes liggeplads, hvor formanden
i 11te distrikt blev indkaldt til takst-
forretningen på Lerbakmo. På opfor-
dring sendte formanden straks afsted
to lapper til Lerbakmo for at tage

vare på renen; derfra skulde de igjen rei-
se til Rognmo og Brandskognes i samme forretning.

Juni 14de Forrettede som folk under takst-
forretningen på Lerbakmo hos Edvard
Olsen. Skaden blev takseret til Kr. 40,00
Formanden opgav, at den ren, der havde
gjort skaden tilhørte 13de distrikts lapper.
Ca. 30 ren sagdes at have opholdt sig
på Lerbakmo og Kjelmo en tid. Un-
der takstforretningens afholdelse kom
alle tre opsidderne på Kjelmo og to
opsidderne fra Lerbakmo. Alle disse for-
langte takstforretning afholdt over ska-
de, som de sagde, at renen havde gjort
på deres eiendom. Formanden foreslog
da, at indgå forlig uden takst- og
skjønsforretning — og ved vor mægling
indgikkes følgende forlig: Ole Andre-
as Johansen, Lerbakmo forliger sig mod
en erstatning af Kr. 9,00 — Hans Morten
Larsen, Kjelmo forliger sig mod en
erstatning af Kr. 5,00 — Ole Iversen
Kjelmo forliger sig mod en erstatning
af Kr. 7,00 — Andreas Iversen Kjelmo
forliger sig mod en erstatning af Kr. 5,00
og Ole Mathiassen, Lerbakmo forliger
sig mod en erstatning af Kr. 6,00 og Forligs-
disse var der endnu en syvende (Tillæg Hansen Lerbakmo)
talte frempå, at han også tænkte at få
lidt erstatning for, at noorske rendyr-
de været på hans eiendom; men da han
blev forædrt at fremkomme med en så-
dan forlangende, svarede han dem. —
Om aftningen, da jeg var færdig med
forretningerne på Lerbakmo, begav
jeg mig afsted til Fagerfjeldet for
efterse der at finde 13de distrikts lap-
per.

Juni 15de Var hos 13de distrikts lapper, som lå
mellem Fagerfjeldet og Vasbygdskaret,
og underrettede dem om forholdene på
Lerbakmo, Kjelmo, Brandskognes og
Rognmo o. a. St. samt pålagde dem

straks at komme til 11te distrikt for at
lage vare på renen. Mandene var fraværende,
men lappekvinderne, hvem jeg traf
ved teltene, blev helt forundrede over
at deres ren kunde være der og 11te distrikts
ren ikke. De sagde, at deres mænd vist
snart vilde komme tilbage, og da skulde
de øieblikkelig komme til 11te distrikt.
Fra lapperne reiste jeg tilbage, og da jeg
om aftenen kom til Moen, mødte jeg
lensmandsbetjenten, der var på vei til
Storbakken, hvor formanden i 11te di-
strikt var, for at indkalde ham til
en takstforretning på Lerbakmo hos
Tølløf Hansen; jeg reiste med ham for
at indkalde formanden. Det be-
merkes, at formanden og to andre lap-
per den foregående natten og idag har ar-
beidet med renen for at få den fra
Kjelma og Lerbakmo over elven, idet
at det kap lysbedes for dem da der
var så på renen, at de ikke kunde jage
den med hunde.

juni 16de Da takstforretningen først skal afholdes
ved Roggmo og derombring
imorgen, gjorde jeg en tur oppover dalen for
at undersøge forholdene. Lapperne havde
været der og taget endel ren bort; men
alt havde de ikke fået med sig.

juni 17de Reiste til Lerbakmo, hvor jeg forret-
tede som tolk under takstforretningen
hos Tølløf Hansen. Skaden blev taksert
til kr. 12,00; men ved vor mægling blev for-
liget indgået mod at lapperne skulde
betale kr. 6,50 til den skadelidte. Under
takstforretningen kom Tølløf Hansens bror,
Nils Hansen Lerbakmo og forlangte erstatning for
skade, som renen havde gjort på hans eng. Han
indgik forlig med formanden mod at
på en skadeserstatning af kr. 2,00. Da
vi holdt på med dette forlig, kom
rekvisition fra Truls Johansen, Fin-
bakken om at afholde en takstfor-
over skade, som renen havde gjort på hans
eiendom. Jeg gik da med formanden til ham
og fik ham til at slutte forlig med lapperne

mod en erstatning af kr. 5,00. I denne uge har
tre lappper af 11te distrikt været her for at
tage vare på renen, og nu var her desuden
to lappepiger fra 13de distrikt også for at
tage renen bort fra disse trakter. Det er
meget vanskeligt på denne tid af året at
på renen samlet. Fjeldene og lierne er
overall bedækket med sne, og således
vil renen overalt strømme ned på jor-
dene. – Igår, mens jeg var oppover dalen
for at undersøge forholdene, havde forbtas-
sistent G. Bøhn været hos lensmanden
og forlangt takst afholdt over skade,
som renen havde gjort på hans eiendom,
hvorfor lensmandsbetjenten var reist til
13te distrikt for at indkalde formanden
der til nævnte forretning.

Juni 18de Fremmødte syn talk ved taksforretningen i Fagerlid hos G. Bøhn, hvor skaden gjort af ren blev taksert til kr. 56,00. Ingen lap fremmødte, da formanden imidlertid blev så syg, at han ikke formåede at gå længere. Han sendte en mand med bud derom til Fagerlid. – Jeg skrev da et brev til formanden og underrettede ham om forholdene samt pålagde ham alvorligst at anskaffe renvogtere til de steder, der mest var udsat for renen.

Juni 9de Fra Fagerlid gjorde jeg endnu en tur til Fosmo, hvor forholdene undersøgtes – intet af betydenhed var at iagttage der, og der var man også mindre udsat for renen end på de fleste andre steder.

Juni 20de J. Hansen, Utheim havde forlangt taksforretning afholdt over skade, som renen havde gjort på hans eiendom, hvorfor jeg reiste sammen med lensmandsbetjenten til Fagerfjeldet for at indkalde formanden i 13de distrikt til nævnte forretning. – Formanden havde igår sendt to renvogtere til Fagerlidal, Fagerlid, Utheim og de omliggende gårde for at tage vare på

renen. På denne tid af året er det me=
get vanskeligt for lapperne at vogte
renen, så at den ikke på et eller an=
det sted får gjøre de fastbeste for=
tred, da renen er udbredt overalt
i små flokke — således og vanskelig lader
sig drive derhen, hvor man ønsker.
Det er usikkert om man kan
vente nogen forbedring for alle ste=
der, førend veiret bliver bedre og
liernе og fjeldene mere snebare
Det må også bemerkes, at lapperne i
11te distrik ere nogle lovne i bevogt=
ningen af sine dyr.

juni 21de Mathias Helgesen, Fredriksberg
har forlangt takstforretning afholdt
over skade, som renen havde gjort
på hans eiendom, hvorfor jeg
reiste over Tagelvdal for at indkal=
de formanden i 11te distrikt til
forretningen. Da jeg var meget sår=
tedet af de gjorte reiser — og desuden
havde megt skrivearbeide at udføre fik
jeg øverst i Tagelvdal en mand for mig
at reise med lensmandsbetjenten til
lapperne og bede indkalde dem, hvor=
på jeg da vendte tilbage til Skaun.
— Det har været megt travelt til dato.

juni 22de Reiste til Utheim, hvor jeg forret=
tede som takst forret=
ningen hos J. Hansen. Skaden blev
taksert til kr. 25,00; men ved megling
indgikkes forlig mod at lapperne
skulde betale den skadelidte kr. 20,00
Under afholdelsen af denne forret=
ning kom John Larsen, Valen og
forlangte at afholde en takst for=
retning over skade, som renen hav=
de gjort på hans eng. Ved mog=
ling fik vi John Larsen og for=
manden at indgå forlig mod
at lapperne skulde betale til John
Larsen kr. 10,00. Fra Utheim reiste
jeg til Fredriksberg, hvor jeg for=

retter som tolk under forretningen der hos Mathias Helgesen. Skaden blev takseret til kr. 50,00; men ved mægling indgikkes forlig mod at lapperne skulde betale den skadelidte kr. 33,00. Fra Fredriksberg reiste jeg til Fagerlid for am mødingens at forrnå forhastsistent G. Bøhn til at forlige sig med lappeformanden i den [illegible] takst forretning, som blev afholdt den 18de id. m.; men Bøhn vilde på ingen måde slå af fra takstbeløbet.

Juni 23de Reiste til Kjelma, hvor jeg forrettede som tolk under takstforretningen der hos Hans M. Larsen. Skaden blev sat til kr. 12,00; men ved mægling indgikkes forlig mod, at lapperne skulde betale kr. 5,50. — Ole Iversen, Kjelma og Andreas Iversen Kjelma havde ligeledes forlangt takstf. afholdt over skade, som renen havde tilføiet deres eiendom; men ved mægling indgikkes forlig mod at lapperne Ole Iversen fik kr. 3,00 og Andreas Iversen kr. 4,00. — Det er således to gange i vår disse tre mænd har fået erstatning for skade tilføiet af ren. — På dette sted har lapperne ikke vist så liden omhu i bevogtningen af sine dyr; således var her nu foruden formanden også to andre rensvogtere. Fra Kjelma gjorde jeg en tur til Storjord og Skardal, hvor renforholdene var gode til dato.

Juni 24de Johannes Mortensen Rognmo og Ole Mortensen Rognmo havde forlangt takstforr. afholdt over skade, som ren havde gjort på deres eiendom, hvorfor jeg reiste derhen og forrettede som tolk under forretningen. Skaden hos Johannes Mortensen takseredes til kr. 40,00; men ved mægling indgikkes forlig mod at få en erstatning af kr. 33,00. — Skaden hos Ole Mortensen blev takseret til kr. 35,00; men

ved mægling indgikkes forlig mod at lapperne skulde betale skadeløs kr. 23,00
– Det lader til, at det er fristende for mange, når de ser deres naboer får nogle kroner i skades erstatning, at også de vil forsøge på at få sig nogle kroner; således kom Nils P. Gribdens søn Lars og forlange takst forr. afholdt på deres husmandsplads, hvis ikke formanden vilde betale en passende godtgørelse for den gjorte skade af renen. Formanden vilde ikke indgå på at betale noget. Rådmanden og jeg fraraadede Lars at forlange taksteforr.; men han blev ved med sin paastand, hvorfor formanden blev indkaldt til denne forretning imorgen.

Juni 25de Fra Rognmo sik jeg med mig to renvogtere til Brandskogens for at tage renen bort derfra; derfra reiste jeg igjen til Rognmo, hvor jeg forrettede syn og takst forr. hos Nils P. Gribden. Skaden blev taksteret til kr. 5,00; men formanden vilde intet forlig gjøre. – Efter opfordring fra mig har renvogtere båd fra 11te og 13te distrikter været ude for at tage vare på renen, på de steder, hvor man vilde have været udsat for den

Juni 26de Fridt af betydenhed.

Juni 27de Ole Johnsen, Skardal mistede i fjor sommer en kuud. Nu i vaar har han faat kundskab om, at Gustav Nilsen Edevikma er den, som har dræbt den. Forøvrigt henvises til den af idag til amtsmanden indsendte skrivelse.

Juni 28de og 29de Reiste ofover dalen lige til Njømo, hvor forholdene overalt undersøges. Lapperne blev pålagte at tage renen bort fra Solvold, hvor den havde forvildet sig til fastboende, og efterat have gjort dette, stå at reise nedover dalen for at passe på renen.

Juni 30te Bereiste den del og de steder af 13de distrikt, hvor man i vår var mest udsat for ren. Lapperne havde der taget bort al renen, så man vidste intet mere til den der.

Juli 1ste Begav mig på tur nedover dalen for at undersöge forholdene på Dallid, Kjelma og Lerbakmo; men 2den ingensteds fik jeg beskjed om, at på disse steder var det roligt for ren, hvorfor jeg vendt tilbage til Moen

Juli 3die Var en tur til kirkestedet, hvor jeg traf folk fra alle kanter af fjeldet. Fra en gård på Gulthav klagedes over, at renen var endnu ikke tagen bort derfra, og da jeg antog, at disse rene tilhörer 13de distrikt, blev disse lapper bedstedte om øieblikkelig at komme til nævnte sted for at tage renen bort. — Ellers var det overalt roligt for ren — ligesom rensvogterne havde været ude for at se efter renen på de steder, hvor den især kunde komme til at gjöre fortred og skade.

Juli 4de Ingen reise foretages af betydenhed.

Juli 5te Bereiste 13de distrikt til Fagerlid og Fagerlidal; derfra reiste jeg over elven til 11te distrikt. På ingen af disse steder havde man noget at klage over ren.

Juli 6te Den største del af 11te distrikts oksen var først ved samtl hans tider kommet til distriktet, og disse dyr havde kommet på östre side af Skarfjeldet, hvorfor de fastboende ikke havde nogen ulempe af renen, før den kom til Skardal; men der havde den ved sin ankomst gjort de fastboende skade på åger og eng, og da disse havde forlangt taksforretning afholdt over skaden, var jeg idag der og forretter samt folk Skaden hos Rönning Eriksen, Skardal blev taksert til kr 50,00 — intet for lidt indgiftes.

Bersvend Einarsen, Skardal havde lige-
ledes forlangt takst; men jeg fik ham
til at indgå forlig med lapperne mod
at disse skulde betale ham kr. 22,50 i
erstatning. Ole Johnsen, Skardal havde
også forlangt takstforr.; men han ind-
gik forlig med lapperne mod at få
en erstatning af kr. 33,00 for skaden.
Samtidig, som dette skete, havde en del
ren streifet over Reier Amundsens (Ols-
borg) sotervang, og da ~~Lund~~ Reier strakks for-
langte takstforr. afhaldt, reiste jeg fra
Skardal til lappernes liggeplads ved
Vasbrjuskard, hvor formanden blev
indkaldt til forretningen i Ren-
fjeldet. Fra lappernes liggeplads rei-
ste jeg igjen til Renfjeldet og Kandid
om morgenen den 7de juli.

Juli 7de Forrettede som tolk under takstforr.
på Reier Amundsens sotervang; ska-
den blev taksert til kr. 25,00,— intet
forlig blev indgået.

Juli 8de Intet af betydenhed.

Juli 9de Reiste opover dalen lige til Nøjsked
for at undersøge forholdene.

Juli 10de Var til kirkestæv på Nergård, hvor
og 11te jeg traf folk fra alle kanter. Alle havde
de intet at klage over renen undtagen
på Bakkehaug og der i nærheden, hvor
renen sagdes at være i bømarken. Jeg ud-
tænkte da bud til lapperne, at de ufortø-
velig skulde reise til nævnte steder for
at tage renen bort, så den ikke fik
gjøre de paabtænkte forbrød. Derpå
begav jeg mig igjen nedover dalen.

Juli 12te Reiste til Sollid og derfra til Sag-
elvdal; overalt var det roligt for
ren. Jeg fik også besked om at der
var reist rensvogtere til Skardal
og Storjord for at se efter renen.

Juli 13de Ingen reise af betydenhed blev
foretaget.

Juli 14de Ole Jørgensen, Sverresvold eier går-
og 15de den Maristad, som ligger på

vestre side af Rostadvandet, og som er ube-
boet. Der havde renen opholdt sig
i lang tid, og da han blev opmerk-
som på, at slætterne der aldeles
var ödelagt af renen, forlangte
han takstforretning afholdt over
skaden, som var forövet. Jeg rei-
ste da øjeblikkelig for at indkalde
til vedkommende til forretningen
idet jeg forlatte furen liggende til
Overeswold.

juli 16de Forretten som tolk under
takstforretningen på Maristad.
Skaden blev taksert til kr. 150,00;
intet forlig opnåedes, da lapp-
fornangden ikke bød mere i forlig
end kr. 80,00. Det var vogte på
af 11te distrikts lapper, som hav-
de lovet sin ren iår ved
Rostadvandet, og disse dyr var
det, som havde forövet skaden
på Maristad.

juli 17de Reiste igjen nedover dalen lige
og 18de til Moen. - Det bemerkes, at jeg
til enhver tid, når det har trådt
tes, har bestået såvel lapperne
som de fastboende i råd og dåd.

juli 19de Medens jeg var til Maristad, havde
renen i mastejis kommet og öde-
lagt slætterne på Skavås hos bönd-
ene Edvard og Martin Olsjönner,
hvorfor disse havde forlangt takst-
forretning afholdt. Efter anmod-
ning af lensmanden reiste jeg da
til lappernes liggeplads, hvor for-
manden blev indkaldt til forret-
ningen.

juli 20de Reiste til Skavås, hvor jeg forret-
tede som tolk under takstforretnin-
gen. Skaden blev takseret til kr. 80,00;
men ved mægling indgikkes forlig
mod at skadelidte skulde få kr 58,00.

juli Da tåge og regn indtraf kom der en
masse ren til Storjord, Skardal og de

omliggende gårde. Jeg reiste, da vi var fær-
dige med forretn., til Storjord for at se
og om muligt at forebygge nogen
skade.

Juli 21de Fra Storjord reiste jeg om morgenen
til Skardal, hvor renen inat i store
flokke havde overstreifet de fastboen-
des eiendomme, endskjønt rensvog-
terne havde vøret på stedet. Ren-
vogterne lå nemlig og sov, da dette
skede. Da jeg kom til Skardal, var
husbondene der reiste til lens-
manden for at forlange takst for-
afholdt over skade, som var forvået
af renen. Der kom da atter en flok
ren mod indslätterne til Storjord, hvor-
for jeg sendte en rensjøter derhen
for at jage renen bort. Derpå reiste
jeg til Brodtstad, hvor jeg traf
lensmanden, for at være med og
indkalde formanden til forretningen,
hvilket blev gjort.

Juli 22de Forretten som tolk på alle tre forret-
ninger i Skardal. Skaden hos Bersvend
Einarsen blev taksert til kr. 30,00; men
intet forlig opnåedes. Skaden hos Rø-
ning Eriksen taksereds til kr 25,00; men
forlig blev indgået mod at lapperne
skulde betale skadeløse kr. 18,00. Skaden
hos Ole Johnsen taksereds til kr. 50,00;
intet forlig kom istand mellem dem.
Det er fremdeles regn og skodde, hvor-
for renen kun søger ned i skovene og
på slätterne. Her er to lapper for at be-
vogte renen; men de har alligevel slup-
pet renen til atter at gjøre skade på
slätterne i Skavås, hvorfor vedkom-
mende har forlangt takstforretningen
afholdt den 25de dennes. Formanden bo-
der selv at forblive her i nogle dage
for at bevoge renen. Opsidderne klager
over at renen gik i Enden slätterne,
hvilket lapperne blev gjort bekjendt
med; men i sådant veir er det ikke godt
for lapperne heller at holde skjør på renen

Juli 23dr. Da der var lapper i Skardal og disse des
og 24dr. uden var gjorte bekjendt med forholdet
i Sollid, gjorde jeg en tur til 13de distrikt
og derfra igjen til 11te et stykke oppover
dalen, hvor forholdene undersöktes.
Juli 25dr. Forretter som talk på Skavås hos
brödrene Edvard og Martin Olsönner
vagut hos Erik Mortensen. Skaden
hos brödrene Olsen blev takseret til kr. 20,00
men indgikkes forlig mod en erstatning
af kr. 14,00. Hos Erik Mortensen havde
renen rigtignok været, men man kunde ikke
skjönne, at den havde gjort nogen skade.
- Der er dem blandt de fastboende, som
forlanger takstforr. afholdt over saadan skade
ved ren, under hvilke andre vilde skamme
sig ved at gjöre det i lignende tilfælder.
Den 26de juli indgik Gurbor Nilsen for-
lig med Ole O. Skelkil for den skade, som
renen havde gjort på hans slätter. For
denne skulde han på kr. 4,00. I dag kom
han atter og forlangte takstforr. afholdt,
hvortil formanden blev indkaldt - til imorgen.

Juli 26dr. Forretter som talk i forretningen på
Skavås hos Ole Skelkil. Denne skade blev
takseret til kr. 4,00 - Intet forlig indgikkes.
Gabriel Pedersen og Peder Amundsen Sol-
lid havde forlangt takstforr. afholdt over
den skade, som renen havde gjort på
deres indengjärder, hvortil formanden
blev indkaldt at möde imorgen.
Juli 27dr. Forretter som talk i forretningen
på Sollid. Skaden hos Gabriel Pedersen
blev takseret til kr. 40,00; men indgikkes
der forlig til kr. 40,00. - Skaden hos Pedr.
Amundsen blev takseret til kr. 45,00;
men indgikkes der forlig til kr. 25,00.
Juli 28dr. Foretog små indflugter til forskjel-
og 29dr. lige steder for at höre, hvor-
dant reinforholdene arbeder sig i
dette dårlige veir. Det forefaldt, at
lapperne nu gjör sit bedste i bevog-
ningen af sine dyr. - Især er dette til-
fældet i 13de distrikt.
Juli 30te. Vendte igjen tilbage til Skien.

Fra og med juli 31te

Efter tilsigelse af aktor vel med dommerettene på Sætermo i Bardal til og på Stoen i Målselven, har jeg og været på disse steder, hvor jeg har med forrettet som retsbok. Under dette mit fravær har Målselvens

August 6te

lensmand på min bekostning overtaget opsynet samt beilen mand til at følge i de indtrufne tilfælde lappesiger.

I denne tid har en takst forretning været afholdt i Bardal hos Ole Johnsen. Skaden er blevet taxeret til kr 20,00; intet forligs Ellers har intet af betydenhed indtruffet.

August 7de, 8de, 9de og 10de

Lapperne har nu samlet al sin ren sammen og bevogter den; der er således håb om, at der vil blive mindre skade forøvet af rensdyr i disse herreder i vinter til kristtid. — Hvis lapperne kunde og vilde have sin ren samlet og bevogte den al den tid, de er i Norge, vilde de allerfleste renskader være undgået.

August 11te

Reiste i skydsskyds nedover dalen for at undersøge forholdene; fra ingen kant var at høre den mindste klage over renen.

August 12te og 13de

Fjeldlap Lars Nilsen Arbis har været til mig og klaget over, at forrige maaned i 11te distrikt Gustav Nilsen uberettiget har opgivet erstatningspligten for de renskader, som har været afholdt i sommer. Forøvrigt henvises til den tilsendte maanedsskrivelse.

August 14de

Reiste i skydsskyds over dalen, hvor forholdene undersøgtes, hvilke overalt var gode

Fra August til August

15de I denne tid er intet af betydenhed indtruffet. Gustav Nilsen er flyttet 24 til Bardal med en parti ren; de øvrige af renen og de fleste lapper

er flyttede til Dørovandet.
August 25de Lapperne i 10de distrikt har ladet
en del af sine rensdyr reise fra
sig, og har disse taget veien mod
grændsen; da der samtidig ind-
traf kaldt og surt veir reiste de
sted i Tverelvdalen og ödelagde slät-
terne hos Kristian Halvorsen
Elvevold, hvorfor denne forlangte
takstforr. afholdt. Jeg reiste da til
fj. Kardal, hvor formanden blev ind-
kaldt til denne forretning. Berwald
Einersen klagede da over, at Gustav
Nilson lod sin ren gå gjennem
hans havnegange og ödelagde
dette; men kan påstod, at der,
hvor hansren havde gået, var gam-
mel rentebeteplads. Jeg mødte imellem
dem, så gjorde jeg kundt, hvorfor Ber-
wald sloges. Jeg da til fjells derved.
August 26de Reiste fra Skardal og så vid-
27de og 28de re oppover dalen til Elvevold for
at øvre fjelster under takstforretningen.
Aug. 29de Forretter som talk under for-
retningen i Tverelvdalen til hos
Kristian Halvorsen. Skaden blev
takseret til kr. 200,00; men ved
mødning indgikkes forlig mod,
at lapperne skulde betale skad-
eslöse kr. 150,00. De samme rens-
dyr som havde ödelagt slätterne
i Tverelvdalen, havde også öde-
lagt slätterne i Rostadalen hos
Anders Ereksen Kongslid og Sivert
Olsen Sætren, og da også disse for-
langte takst over nævnte skade,
blev formanden idag indkaldt
til disse forretninger.
Aug. 30te Forretter som talk under takst-
forretn. i Rostadalen. Skaden hos
Anders E. Kongslid blev takse-
ret til kr. 150,00 og hos Sivert
Olsen Sætren til kr. 75,00; — intet
forlig blev indgået idag

Aug. 31te Reiste nedover dalen igjen; da vi kom til Kongsli bestemte Gustav Nilsen, at idag vilde han indgå forlig med Anders E. Kongsli, hvorfor forliget først blev indgået idag. Lapperne skulde betale Andr E. Kongsli Kr. 47,00

Septbr. 1ste Reiste videre nedover dalen til Moen; Medens vi var i Rostadalen, havde Gustav Nilsens folk flyttet med renen fra Skardal til Slaiken, og havde da reinen aldeles ødelagt havnegangen hos Bersvend Einarsen Skardal, hvorfor denne havde forlangt takst. Jeg reiste da strakst til Skardal og indkaldte formanden til dennes takstforr.; men formanden erklærede, at han ikke kunde møde til denne forretning.

Septbr. 2den Skaden på havnegangen hos Bersvend Einarsen blev taksert til Kr. 40,00; men da formanden ikke mødte, kunde intet forlig opnåes.

Fra septbr. 3die til septbr. 13de I denne tid er Gustav Nilsen reist fra Slaiken opover med grendene. 13de distriktslapper er kommet til Rensjeldet. En del af disses ren havde ødelagt nogle slåtteland i Storsjeldet, og da vedkommende eier klagede for mig derover, talte jeg med lapperne derom, og begav jeg mig til næste lapper for at give disse ordre om at bevoge sine dyr, så de ikke fik ødelagt slåtterne.

Septbr. 15de Svår, for opsynet begjærte, havde nogle hunde fra Fredriksberg og Velten ødelagt en renkalv tilhørende de 13de distrikts lap og en voksen ren tilhørende 10de distrikts lap. Disse eierne var villige til at betale de ødelagte rene, og havde to af hundeeierne

straks drobt sine hunde; men den tre-
die gjorde det ikke, da hans hund ik-
ke engang jager ren, men denne
gang tilfældigvis var kommet i
lag med de andre hunde, da dette
blev gjort. Formanden i 11te distrikt
har modtaget betaling for den
voksne ren og idag har jeg
betalt vedkommende lap i 13de
distrikt for renkalven; prisen
på denne var kr. 5,00 — og for den
voksne kr. 18,00.

Fra og med septbr. 16de til og med septbr. 20de

I disse dage flytter 13de distrikts lapper fra sit distrikt — og har dermed fulgt sin almindelige flytte-vei, så de fast-boende ikke er be-vendt foruleilempet af dem. Da lapperne således er kommet herfra, slutteds opsynet.

Moen den 23de september 1892.
Edv. Kiil

ad. M.L.J.N:o 253/90. K.K.J.N:o 529/90

Hr. Lensmand Olsen!

Lappefogdemandem i 13:de distrikt Johan Persson Labba har klaget over at i Andersdal ved Rakkfjordvandet er der flere hunde, som er uklubbede og som farer på fjeldene ligesom til deres ligefrihed og jager ren. En opsidder vammelstedt ved navn Johan Mathias Henriksen har en hund, som tilligemed har dræbt en ren for lapperne. Lapperne Johan Nilsson Kitti og Nils Gustavsson Idivuoma har vedkjendt vidner til, at nævnte hund har dræbt renen. Efter lappefogdemandens opfordring beds

De herved at tage Dem af
omtalte sag.
Maan i Målselven 16/8 1890.

Edv. Kiil
(lappeopsynsbetjent)

Tilbageskudes Hr. Lappeopsynsbetjent Edv. Kiil Maan, idet jeg meddeler, at Johan M. Henriksen Sundersdal med sin Søn er betrygget ved holden af forestående Skudsmelse, hvortil han benytter, at Faderen Hund ikke hører for Maan at jage Rensdyr, og at den desuden saavidt skadig holdes inde; dette hører sig jeldentes Vaben og paa Knappet. — Talk paa Sundersdal og Forklaring oplyser, at fremmede Hunde, som de antager høre hjemme i Maalselven, pleier at gjøge paa Fjeldene derovenfor. — Sig jeldene er desuden paalagt at drabe den anmeldte Hund. —

Tromsø Lensmandskontor d. 6 Sept. 1890.
K. Olsen

Ske. L. J. N:o 205/90

Klage anmeldes. 20/9 90.

I anledning hervedskal vi undertegnede, flytte lapper Johan Persen Labba, og Johan Nilsen Gitte. At anmelde Hr. Reier Ammundsen Olsborg Målselven i Tromsø. amt. anholder vi anklage, for at vore eier for en stor grå hund, som for tiden opholdes i hans Sæter brug i Renfjeldet. har forfulgt og jaget vore ren. for die bliket savnes vi Renkalver, at vore barte, vor ren befant sig på vor høst og vår flytte vien. i Renfjeldet høi fjeld distrikt.

I følge H. Mt. nådigst
anordning, anholder
vi vor idag frem for
retten, at Reier Amm-
mundsen, Olsborg
tager vare på sin hund,
vi gjør os så fri at
anholde sagen for
retten. Som vidner
kan jeg opgive.
Peder Larsen Kvanli.
Pauas Hanesen
med hustru Birith
Storli. Jeg tydelig at
Reier Ammundsen
på hund kom driven-
de og jagede ren fra
fjeldet ned forbi
deres huse. den Sytten-
de august. atten
hundrede og nitti

I dag den Syttende august
kom jeg Johan Persen
Lakka og Johan Nilsen
Gitte til Renfjeldet for
at vagte vores ren,
forsamlede vi vore
vidner, deriblandt
var Reier Ammundsen
gjætter gutten som
fortalte os at Reier
har bed. gutten Peder
Johansen, fordrive
renen i Renfjeldet.
Jeg kan opgive to
vidner som hörte på
gutten, er Hendrik
Mikkelsen Storli og
Peder Larsen Kvanli.
I den sag sörger jeg
retten, og er derfor under
dannigst.

tegner ni os.

Johan Persen Labba,
flytte lapp
i 13de distrikt på Wasbryn aslen
Johan Nilsen Gitte.
flytte lapp
i 13de distrikt på Wasbryn aslen

Rensfjeldet i Målselven
den 18de august 1890

Undertegnede Th. Lappegaard
erklærer at have
til vidnesbyrd om
det foranstående
Målselven den 19de Aug. 1890
bekræftelse

Th. Lappegaard

Efterat have undersøgt
forholdet kan jeg oplyse føl-
gende: Reier Amundsen
Olsborg beretter, at han har
fået anmodning tillatelse at have
sin hund inklubbet, og at hun-
den ikke har den vane at jage
rein; men når den bliver sat
til at jage, springer den et
stykke efter renen — dog ikke
langt. Han beretter tillige, at
han har givet sin gjetergut
befaling til ved hundens at jage
renen bort af sin havegang
på soteren, men ikke anmod-
stedt, hvilket den heller ikke
har gjort. Ved at forespørge
opsidderne i Rensfjeldet-
distriktet af de opgivne
vidner, hvad de kunde beret-
te om Reier Amundsens hund,

sagde de, at de et par gange
havde seet hunden springe et
stykke vei efter renen; men
at der var ingen, som havde
seet, at hunden havde drept
renkalve, hellerikke havde noget
funnet dårli renkalve, der kun
de tyde på, at hunden havde
gjort det. Det fremgik af
afhøringerne, at hunden ikke
havde jaget ren til andre ti-
der, end når den var sat dertil
af gjetergutten. Reier Anun-
sen erklærede sig villig at
tage hunden bort fra ostren.

Alten den 20de august 1890.

Edv. Kiil
lappefogedsbetjent